

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет психології

Кафедра загальної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Психологічні основи сексології**

Освітня програма ПСИХОЛОГІЯ

Освітня програма РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

(за першим рівнем вищої освіти)

Спеціальність ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “26” серпня 2022 р

Івано-Франківськ - 2022

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Психологічні основи сексології
<b>Викладач (-і)</b>	Федик Оксана Василівна
<b>Контактний телефон викладача</b>	596066
<b>E-mail викладача</b>	<a href="mailto:oksana.fedyk@pnu.edu.ua">oksana.fedyk@pnu.edu.ua</a>
<b>Формат дисципліни</b>	очна /заочна
<b>Обсяг дисципліни</b>	6 кредити ЄКТС
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2427">https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2427</a>
<b>Консультації</b>	відповідно до графіку
<b>2. Анотація до курсу</b>	
<p>Дисципліна “Психологічні основи сексології “ сформувалася, об'єднавши в собі анатомо-фізіологічні, психологічні, медичні (насамперед сексологічні), соціальні, історико-культурологічні аспекти. Курс спрямований на поглиблення розуміння психотілесного розвитку особистості під впливом вікових та культурних чинників. Програма курсу передбачає оволодіння студентами базових знань з проблем сексуальності людини і сексуальних відносин між людьми, методами дослідження чоловічої і жіночої сексуальності. Дана дисципліна розкриває та формує сексуальну культуру, установки і цінності на основі сучасних наукових знань з психології сексуальності, які дадуть можливість зберегти своє сексуальне і репродуктивне здоров'я, розуміти сексуально обумовлені особливості поведінки людей, розпізнавати сексуальні дисфункції і девіації. Сучасний стан освіченості у сфері сексуальності можна вважати як незадовільний, тому вивчення курсу дозволить студентам мати комплексне уявлення про формування та прояви сексуальності.</p>	
<b>3. Мета та цілі курсу</b>	
<p><b>Мета курсу:</b> ознайомлення студентів із закономірностями та основними етапами психосексуального розвитку людини, становленням статевої самосвідомості, статевої поведінки, психосексуальної орієнтації, а також поняття "статевої конституції", етапами копулятивного циклу, особливостями чоловічої та жіночої сексуальності, здійснити аналіз порушень статевої функції та сексуальні перверзії у чоловіків та жінок, а також розглянути методи психологічної допомоги сексуальних порушень. Сприяння збагаченому спілкуванню в соціальній комунікації, розвитку емоційного, тілесного та стратегічного інтелекту; сприяння розумінню людей у їхніх психосексуальних викликах та поведінковій динаміці. Формування системи теоретичних знань і практичних навиків щодо організації та формування практичних навичок надання психореабілітаційної допомоги різним категоріям населення.</p> <p><b>Цілі курсу:</b> забезпечувати реалізацію системного підходу до висвітлення соціокультурних та психологічних аспектів сексуальності, психологічних закономірностей сексуальної поведінки, озброїти студентів знаннями з проблем вікових особливостей сексуальної поведінки, психології подружнього статевого життя, психології статевої розладів. Цільовими орієнтирами є покращення власного образу, самореалізація в стосунках та життєтворчості. Вивчення курсу допоможе виправляти особисті помилки та уникати психологічних маніпуляцій сексуального характеру в різних сферах життя.</p>	
<b>4. Результати навчання (компетентності)</b>	
<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним,</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.</p> <p>ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності</p>	

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та сексології.  
 СК3. Здатність до розуміння специфіки сексуальної поведінки, діяльності та вчинків людини з огляду на її статевість та сексуальність.  
 СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.  
 ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ на основі анатомо-фізіологічних, вікових, психологічних, соціокультурних аспектів.  
 ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для розширення знань у сфері сексуальності та вирішення психосексуальних проблем.  
 ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника, проводити відповідні реабілітаційні та адаптаційні заходи.  
 ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності..  
 ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я, сексуального здоров'я та психологічного благополуччя.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички спілкування, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

**5. Організація навчання курсу**

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/4
самостійна робота	60/80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Реабілітаційна психологія	2 бакалавр	вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1. Основи сексології. Сексологія як міждисциплінарна галузь наукових знань. Теоретико-методологічні основи психореабілітації у сексології	лекція	1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2. Діденко С. В. Психологія сексуальності як наука. Формування і розвиток знань із психології сексуальності. Стаття людини та особливості її формування// Психологія сексуальності: підручник : [для студентів ВНЗ] / С.	2 Проаналізуйте основні етапи становлення сексології як самостійної науки.  Охарактеризуйте основні напрямки надання психореабілітаційної допомоги	5 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру

		<p>В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. - Київ, 2009. – С. 7–50.</p> <p>3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304</p> <p>4.ФедикО.В.Психологічні і основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай ,2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).</p>	<p>постраждалим від сексуального насилля</p>		
<p>2.Стать та її детермінанти. Формування статі. Етапи формування і прояви сексуальності. Анатомо-фізіологічні складові сексуальної поведінки. Психофізіологія сексуальності.</p>	<p>семінар</p>	<p>1. Гербут В.С. Право на сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність: сутнісний зміст та гарантії захисту: Монографія / В.С. Гербут. – Ужгород, 2019. – 264 с.</p> <p>2.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.</p>	<p>2 Розкрити етапи формування статі  Розкрийте етапи формування сексуальності.</p>	<p>5 б. вибірково , під час опитування на семінар); Тест</p>	<p>Впродовж семестру</p>
<p>3.Психологічні аспекти сексуальності. Основні рівні розвитку сексуальної свідомості і їх взаємозв'язок із сексуальним статусом суспільства.</p>	<p>семінар</p>	<p>1.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p> <p>2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с</p> <p>3. Питлюк-Смеречинська О. Д. Психологічні особливості формування статевої ідентичності у</p>	<p>2 Розкрити психологічні аспекти сексуальності. Дати порівняльну характеристику видам сексуальної поведінки.</p>	<p>5 б. вибірково , під час опитування на семінарі;  Тест</p>	<p>Впродовж семестру</p>

		підлітковому віці / О. Д. Питлюк-Смеречинська // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки. - 2013. - Т. 2, Вип. 11. - С. 233-236			
4.Психосексуальний розвиток людини впродовж життя. Теорія розвитку та універсальна теоретична модель психосексуального розвитку. Психосексуальний розвиток та статеві соціалізація. Поняття статі та статево-рольових стереотипів. Етапи формування та виявлення сексуальності.	лекція	1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с. 4.Діденко С. В. Сексуальна поведінка. Розвиток сексуальності протягом життя // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. - Київ, 2009. – С. 87-228.	2 Опишіть особливості статево-рольової та сексуальної поведінки Підготувати повідомлення: «Теорія соціального сценарію». «Сучасна концепція психосексуального розвитку».	5 б – за підготовку презентацію повідомлення	Впродовж семестру
5.Сексуальна норма і патологія. Статева конституція чоловіка і жінки. Сексуальний темперамент. Психосоціальні та психологічні основи сексуальності. Періодизація З. Фрейда, Е. Еріксона, Г.	лекція/семинар	1.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 2.Чуприков, А. П. Нормальна та кримінальна сексологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. П. Чуприков, Б. М. Цуприк. — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 252 с.	2/2 Дати характеристик у індивідуальній і партнерській нормі.  Розкрити психосексуальний розвиток особистості за З.Фрейдом. Розкрити психосоціальний розвиток	5 б – за підготовку презентацію повідомлення	Впродовж семестру

Васильченка, У.Мастерса та В.Джонсонс		<p>2. Тичина Д. М. Біологічні та психологічні детермінанти сексуальності [Електронний ресурс] / Д. М. Тичина // Правовий часопис Донбасу. - 2018. - № 2. - С. 129-134. - Режим доступу: <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppd_2018_2_24">http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppd_2018_2_24</a></p> <p>3.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p>	особистості за Еріксоном		
<p>6. Сексуальне здоров'я. Чотирьохфакторна системна концепція сексуального здоров'я. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я. Система та принципи психопрофілактики. Механізми психологічного захисту.</p>	лекція/ семінар	<p>1. Гупаловська В. А. Психологічні особливості сексуальних установок молоді [Електронний ресурс] / В. А. Гупаловська, Н. Стрілець // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Психологічні науки. – Миколаїв, 2013. - Т. 2, вип. 10. - С. 89-93. - Режим доступу: <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_19">http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_19</a></p> <p>2.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p> <p>3. Кушнірук Ю. Сексуальне здоров'я / Ю. Кушнірук // Будьмо здорові. - 2019. - № 4. - С. 3-58.</p>	<p>2/2 Підготувати презентацію до теми «Сексуальне здоров'я». Розкрити механізми психологічного захисту. Скласти програму психопрофілактичних заходів порушень сексуального здоров'я.</p>	<p>5 б. вибірково, під час опитування на семінарі; 5 б – за підготовку і презентацію повідомлення Тест</p>	Впродовж семестру
7.Основні сексуальні розлади у чоловіків та жінок.	лекція/ семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для	2/2 Проаналізувати основні причини	5 б. опитування на семінарі;	Впродовж семестру

<p>Психогенні сексуальні розлади. Сучасні погляди на причини та умови розвитку розладів статевої ідентифікації. Терапія сексуальних розладів. Модифікації секс-терапії. Секс-коучінг. Фізіотерапевтичні методики.</p>		<p>студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2. Чуприков А.П, Цуприк Б.М. Нормальна та кримінальна сексологія :підруч. для студ. вищ.навч.закл./А.П.Чуприков, Б.М.Цуприк. —К.: ДП«Вид. дім «Персонал», 2011. — 252 с. 3.Балабанова Л.М. «Психологія сексуальності» Курс лекцій Режим доступу <a href="http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2030/Kurs_lektsiy_ps_sex_Balabanova.pdf">http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2030/Kurs_lektsiy_ps_sex_Balabanova.pdf</a></p>	<p>сексуальних розладів.  Назвати та охарактеризувати основні методи терапії сексуальних розладів</p>	Тест	
<p>8.Закоханість та кохання. Шлюбні стосунки. Шлюбний потенціал. Шлюбний вік.  Психологічна сумісність партнерів Сексуальна гармонія та дисгармонія подружньої пари. Інтимна близькість та навички комунікації</p>	семінар	<p>1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.</p>	<p>2  Охарактеризувати стадії розвитку шлюбу  Підготувати наукове повідомлення «Партнерські і домінантно-залежні моделі міжстатевих відносин у сім'ї».  Самостійна робота</p>	5 б. самостійна робота	Впродовж семестру
9.Статеве виховання та	семінар	1.Формування сексуальної культури	2	5 б. опитуван	Впродовж



<p>сексуальна освіта. Основні принципи статевого виховання та їх характеристика. Основні методи та прийоми статевого виховання. Сексуальна освіта - для здоров'я та безпеки дітей та молоді.</p>		<p>молоді / [Балакірева О.М., Галустян Ю.М., Корегін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с.  2.Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевого виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням: <a href="http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachita-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya">http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachita-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya</a>  3.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с.  4.Батькам підлітків: відверта розмова про статеве виховання та репродуктивне здоров'я / Укладачі: Ірина Скорбун, Тигран Епоян. – К., 2013. – 57 с.</p>	<p>Скласти програму статевого виховання різних груп населення.</p>	<p>ня на семінарі; Тест</p>	<p>семестр у</p>
<p>10.Основні завдання психокорекції та психореабілітації людей, що постраждали від сексуального насильства. Тенденції до зміни ідентичності:зміни уявлень про красу, сексуальне</p>	<p>лекція/семинар</p>	<p>1.Тіточка Т.Віктимолого-психологічна модель реабілітації неповнолітніх жертв сексуального насильства Political and Legal Studies • Vol. 1, Issue 4 (December 2022)-С.55-62  2.3.Fedyk, O.V. (2017). Osnovni aspekty roboty psykhologa z ditmy, shcho postrazhdaly vid seksualnoho nasylstva [The main aspects of a psychologist's work with children who have suffered from sexual violence]. Retrieved</p>	<p>2/2 Підготувати повідомлення «Реабілітація після сексуального насильства різних категорій населення» (Обрати одну категорію)</p>	<p>5 б. опитування на семінарі; Тест</p>	<p>Впродовж семестру</p>

<p>здоров'я, сім'ю, сексуальність. Особливості сексуальної безпеки та ризику пов'язані зі статевою активністю.</p> <p>Реабілітація після сексуального насилля різних категорій населення</p> <p>Закордонний досвід секс-реабілітації</p> <p>Психологічна модель реабілітації неповнолітніх жертв сексуального насильства</p> <p>Мультидисциплінарність психологічної реабілітації неповнолітніх жертв інцесту</p>		<p>from:  <a href="https://sexology.education/osnovni-aspekti-roboti-psihologa-z-ditmi-shho-postrazhdali-vid-seksualnogo-nasilstva/#:~:text">https://sexology.education/osnovni-aspekti-roboti-psihologa-z-ditmi-shho-postrazhdali-vid-seksualnogo-nasilstva/#:~:text</a> [in Ukrainian].</p> <p>3.Шевчук В.І., Яворовенко О.Б., Беляєва Н.М., Шевчук С.В. Реабілітація інвалідів: Монографія. – Вінниця:ФОП Данилюк В.Г., 2012. – 216 с.</p> <p>4.Ringrose J., Gill R., Livingstone S., Harvey L. A qualitative study of children, young people and ‘sexting’: a report prepared for the NSPCC. National Society for the Prevention of Cruelty to Children, London, UK. 2012. URL: <a href="http://eprints.lse.ac.uk/44216/">http://eprints.lse.ac.uk/44216/</a>.</p> <p>5.Запобігання та реагування на насильство за гендерною ознакою: національна правова база та міжнародні стандарти/UNFPA, А. Б. Блага, О. О. Кочемировська, О. А. Мартиненко. – Київ: 2022 – 63 с.</p> <p>6.Запобігання та протидія домашньому насильству : Інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах. – К.: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2018. – 32 с.</p> <p>7.Психологічна модель реабілітації неповнолітніх жертв сексуального насильства Political and Legal Studies Vol. 1, Issue 4 (December 2022): pp. 55–55</p>			
---	--	--	--	--	--

		8.Царенко Л. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. – 240 с.				
11.Сексуальна реабілітація військових: травми та сприйняття себе. ПТСР та сексуальність у військових Індивідуальні особливості сексуальності та інтимного життя військовослужбовця Розвиток стратегій підтримки відносин та сексуального бажання партнерів Вихід агресії через сексуальну взаємодію. Особливості сексуальності та сексуальних розладів військовослужбовців	семінар	1.Суслова О., Ненька А., Гончаренко Г., Чеховська М. Методичні рекомендації щодо поведінки із постраждалими від сексуального насильства внаслідок воєнної агресії РФ в Україні під час проведення стабілізаційних заходів та слідчих дій. Київ, 2023. 48 с. 2.Реабілітація учасників бойових дій в Україні: досвід та перспективи : Тези доповідей III Всеукраїнської науковопрактичної конференції. Хмельницький, 2018. 232 с. 3.Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О. Психологічна робота з військовослужбовцями учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К. : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.	2	Охарактеризуйте стратегії підтримки жертв згвалтування.  Розкрийте особливості сексуальності та сексуальних розладів військовослужбовців	5 б. опитування на семінарі; Тест	Впродовж семестру

#### 6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання навчальної діяльності. У процесі вивчення дисципліни використовуються такі види контролю: Початковий контроль студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку теоретичного матеріалу, методом фронтального усного опитування. Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях і включає якість засвоєного матеріалу, що охоплюється темою практичного заняття, а також сумлінністю студента в роботі на практичних заняттях. Визначені практичні заняття мають тестовий контроль на платформі d-learn Проміжний контроль проводиться в письмовій формі (самостійна
-----------------------------------	---

	та контрольна робота). Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Оцінки з дисципліни виставляються з урахуванням поточних оцінок та підсумкової оцінки. Максимальна кількість балів при вивченні дисципліни 100 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмової (контрольна) робота студента базується на основних питаннях лекційного курсу та питаннях винесених на самостійне опрацювання. Питання повинні бути розкриті на достатньому рівні.
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни з проблем сексуальності людини і сексуальних відносин між людьми, методами дослідження чоловічої і жіночої сексуальності, формувати сексуальну культуру, установки і цінності на основі сучасних наукових знань з психології сексуальності, які дадуть можливість зберегти своє сексуальне і репродуктивне здоров'я.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (залік) студент повинен мати оцінки за відповіді (відмінну/добру/задовільну) на семінарських заняттях – мінімум 5 балів; отримати мінімальний задовільний бал за письмову самостійну роботу - мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріал, що винесені на самостійне опрацювання – мінімум 5 балів. Позитивні оцінки за тестування на платформі d-learn – 80 балів. Загальна сума - 100 балів.

### **7. Політика курсу**

Політика курсу «Психологія сексуальності» передбачає відвідування лекційних та семінарських занять, передачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, підготувати презентацію, написати самостійну роботу у письмовій формі). У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або незадовільної оцінки на заліку студент має можливість передати заліку за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується передати за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентіві повторне вивчення дисципліни.

### **8. Рекомендована література**

1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с.
2. Балакірева О. М. Формування сексуальної культури молоді: Монографія / О. М. Балакірева, Ю. М. Галустян, О. Я. Корегін та ін. ; Держ. ін-т пробл. сім'ї та молоді, Укр. ін-т соц. дослідж. – К., 2004. – 132 с.
3. Балашова С.П., Васильєв С.П., Дубровинський Г.Р., Кирик В.Л. Практикум із військової психології: навч. посібник. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: ВПЦ "Київ. ун-т", 2015. 271 с.
4. Бойко Г. М. Реабілітаційна психологія : посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Полтава : АСМІ, 2010. 240 с.
5. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с
6. Військова психологічна підготовка та реабілітація/від. військ.-соц. роботи соц.-психол. упр. Голов. упр. по роботі з особовим складом Збройних Сил України. Київ: Вид. Філюк, 2015. 495 с.
7. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 416 с.
8. Глоба О. П. Регіональне реабілітаційне середовище як фактор соціалізації дітей і молоді з

- обмеженими психофізичними можливостями: [монографія]. Краматорськ: ДДМА, 2011. 348с.
9. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.
  10. Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 с.
  11. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав, 2009.- 304 [https://pidru4niki.com/1584072036123/psihologiya/psihologiya\\_seksualnosti](https://pidru4niki.com/1584072036123/psihologiya/psihologiya_seksualnosti)
  12. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»: // база даних «Законодавство України» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
  13. Кочарян Г.С. Современная сексология. – К.: Ника-Центр, 2007. – 400 с.
  14. Кришталь В.В., Григорян С.Р. Сексология в 4 частях. – Харьков: Академия сексологических исследований, 1999. – 1152 с.
  15. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с
  16. Предмет та завдання медичної сексології. Історія становлення і розвитку медичної сексології. Сексуальне здоров'я. /Методичні вказівки /Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013, -10 с.
  17. Сексopatологія (сексологія): підручник (ВНЗ IV р. а.) / Є.В. Кришталь, Б.М. Ворнік., 2014. – Харків: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 544 с.
  18. Сексopatологія (чоловіків та жінок) /Методичні вказівки /Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013,- 25 с.
  19. Сексуальна адаптація та її рівні. Терапія та профілактика сексуальних розладів. /Методичні вказівки /Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013, -10 с.
  20. Становлення і формування сексуальності людини. Анатомо-фізіологічні основи сексуальності. Сексуальна гармонія. /Методичні вказівки / Кожина Г.М., Георгієвська Н.В., Кришталь В.Є., ХНМУ, 2013, 14 с.
  21. Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевого виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням:
  22. Федик О.В. Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).
  23. Федик О.В. Теоретичний аналіз реабілітаційної роботи психолога з дітьми, що постраждали від сексуального насильства. Методологічні, теоретичні та практичні проблеми психологічної науки. Збірник статей учасників Першої Міжнародної наукової інтернет-конференції (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 17 квітня 2019 року)/Редактори-упорядники: М.Савчин, А.Зимянський.-Дрогобич: «Швидкодрук»,2019.- С. 229-237
  24. Формування сексуальної культури молоді / [Балакірева О.М., Галустян Ю.М., Корегін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с.
  25. Carroll J. Sexuality Now: Embracing Diversity . 2 edition. — Thomson Wadsworth, 2006. — 745 p.
  26. Crooks R.L., Baur K. Our Sexuality. Wadsworth Publishing. 2010. — 704 p. <http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya>
  27. Fedyk O. Gender as an axiological Construct Вісник Прикарпатського університету.

- Філософські і психологічні науки. Серія «Філософія». Івано-Франківськ. - 2018. - Вип.21. - С.101-107.<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/6795>
28. Fedyk O. Sexual culture of youth as a psychological problem. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія.-Івано-Франківськ:Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імен Василя Стефаника», 2015.-Вип.20.-Ч.2.-С. 227-232
29. Fedyr O. Modern Teenager (Highlander) and Sex. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National Universiti/ Volume 1, Namber 2,3 – 2014. - P.60-64
30. Hupalovska V. CHAPTER 4. PERSON'S SEXUAL SCRIPTS IN THE CONTEXT OF HOME SEX EDUCATION. PERSONALITY IN SOCIETY: PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF ACTIVITY. Liha-Press. 2020. P. 5375. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-209-1/53-75> .
31. Hupalovska V.A. Duchowost w seksualnosci czlowieka // Pedagogical and psychological science: development prospects in countries of Europe at the beginning of the third millennium : Collective monograph. Volume 2. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2018. – P. 87-103. Режим доступу : [http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25487/1/N\\_Dyka\\_V\\_Mykytenko\\_PPS\\_V2\\_IP\\_PO\\_UK.pdf](http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25487/1/N_Dyka_V_Mykytenko_PPS_V2_IP_PO_UK.pdf)
32. McAnulty Richard D., Burnette M. Michele. Sex and Sexuality. Praeger Perspectives. 2006. — 982 p.

**Викладач: Федик Оксана Василівна**